

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 15 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

A1.

Θ.Π.: Η λυτρωτική απόλαυση της λογοτεχνικής ανάγνωσης για τον συγγραφέα.

- Η ανάγνωση προάγει τη δημιουργικότητα, καθώς καθιστά τον αναγνώστη μέτοχο των ιστοριών.
- Ο ίδιος ως έφηβος, ακόμα και άρρωστος, δεν αποχωριζόταν το βιβλίο αλλά και ως ενήλικας συνεχίζει και απολαμβάνει την ανάγνωση αποκτώντας μια αίσθηση ελευθερίας.
- Επιδιώκει την κατάκτηση του βαθύτερου νοήματος της ανάγνωσης, απαλλαγμένου από τις χωροχρονικές διαστάσεις.
- Διαβάζοντας γεμίζει συναισθήματα, αξιοποιεί ποιοτικά τον χρόνο του νιώθοντας τη λυτρωτική επίδραση του βιβλίου στη ζωή του.

B1.

α. Λάθος («Η προσωπική ανάγνωση... επιβάλλεται εξωτερικά», 1^η παρ.)

β. Λάθος («Οι ώρες του διαβάσματος είναι διάσπαρτες», 5^η παρ.)

γ. Λάθος («Έχει γράψει μέσα στην καρδιά του», 2^η παρ.)

δ. Λάθος («Μέσα στην Ιστορία... οι αυθεντικοί συγγραφείς», 3^η παρ.)

ε. Σωστό («Τέτοια κείμενα έρχονται και γιατρεύουν την ψυχή», κείμενο 1, 7^η παρ.)

(«Ίσως γιατί το γράφειν... αποτελεί την έσχατη, ακραία παρηγοριά», κείμενο 2, 5^η παρ.)

B2.

α. Ο συγγραφέας, στην προσπάθειά του να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη για το ζήτημα της λογοτεχνικής ανάγνωσης, αξιοποιεί σχολιαστικά σημεία στίξης και σχήματα λόγου.

Ενδεικτικά σημεία στίξης:

1. Εισαγωγικά («ανέβασα πυρετό») → δηλώνουν μεταφορική χρήση της φράσης εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο το πάθος της ανάγνωσης.

2. Θαυμαστικό («τι ειρωνεία!») → δηλώνει την έκπληξή του για τη διαχείριση του χρόνου.

Ενδεικτικά σχήματα λόγου:

1. Μεταφορά («να το αφουγκράζεσαι») → δηλώνει τη στενή σχέση που αποκτά ο αναγνώστης με την ιστορία του βιβλίου.

2. Προσωποποίηση («Τα κείμενα έρχονται και γιατρεύουν») → δίνει έμφαση στις εξαιρετικές ιδιότητες που έχουν τα βιβλία και στην επίδραση που έχουν στον αναγνώστη.

Με τις παραπάνω γλωσσικές επιλογές, ο συγγραφέας επιδιώκει να πείσει τον αναγνώστη για τη μεγάλη σημασία της ανάγνωσης, προσεγγίζοντάς τον συναισθηματικά ενώ ταυτόχρονα προσδίδει στο ύφος ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα.

β. Ο Κ. Τσιρόπουλος στην πέμπτη παράγραφο του Κειμένου 2 επιδιώκει μέσα από ένα ερώτημα («Γιατί όλοι αυτοί... από τον εαυτό του;») να διεγείρει το ενδιαφέρον του δέκτη και παράλληλα να εκφράσει την άποψή του για τον βασικό προβληματισμό του κειμένου, που είναι ο σκοπός του «γράφειν». Τέλος, προσδίδει στο ύφος του κειμένου αμεσότητα, παραστατικότητα και ζωντάνια, καθώς είναι σαν να ανοίγει έναν άτυπο διάλογο με τον αναγνώστη.

B3.

Στο Κείμενο 2 γίνεται λόγος για το πώς ο άνθρωπος κερδίζει τη μάχη με τον χρόνο. Αρχικά, μέσω μιας μεταφορικής χρήσης του «γράφειν», εξηγεί το πώς μπορεί κανείς να αφήσει το αποτύπωμά του στην ιστορία, καταργώντας την έννοια του χρόνου. Μέσω της καταγραφής των επιτευγμάτων τους, οι άνθρωποι κατορθώνουν να παραμείνουν στη μνήμη και να κερδίσουν την εκτίμηση όχι μόνο των συγχρόνων τους αλλά και των μεταγενέστερων γενεών. Με αυτόν τον τρόπο, λοιπόν, επιτυγχάνεται η νίκη τους απέναντι στη λήθη που προκαλεί ο χρόνος.

Γ1. Ο Τίτος Πατρίκιος στο ποίημά του αναφέρει μια σειρά συχνών καθημερινών καταστάσεων, μέσω των οποίων συναντά κάποιος την ποιητική έμπνευση, θέλοντας να δείξει ότι η ποίηση γεννιέται από τα απλά, καθημερινά, συνηθισμένα, μικρά ή μεγάλα γεγονότα της ζωής μας. Ξεκινώντας σε β' ενικό («αναρωτιέσαι»), απευθύνεται σε έναν υποθετικό αναγνώστη, προσδίδοντας αμεσότητα και ζωντάνια στο ύφος του. Ωστόσο, παρά την επικράτηση του β' προσώπου, ο τόνος του ποιήματος είναι ξεκάθαρα εξομολογητικός και προσωπικός, καθώς πίσω από κάθε στίχο κρύβεται το α' πρόσωπο. Ο ίδιος ο ποιητής κάνει τον απολογισμό του και αποκαλύπτει όλες εκείνες τις στιγμές στη ζωή του που συνάντησε την ποίηση. Εξαιτίας της αυτοαναφορικότητας το ποίημα θεωρείται «ποίηση ποιητικής». Η επανάληψη της φράσης «για πράγματα» στην έναρξη των περισσότερων στίχων λειτουργεί ως αφορμή για την αναφορά διαφορετικών καταστάσεων, όπου η καθημερινή ζωή διασταυρώθηκε με την ποίηση. Ο τελευταίος στίχος λειτουργεί ως συμπέρασμα-κατακλείδα και χωρίζεται από το υπόλοιπο ποίημα σε διαφορετική στροφή, θέλοντας να δείξει ότι η ποιητική έμπνευση «σε βρίσκει» σε κάθε μία ή και σε όλες τις συνθήκες που αναφέρει παραπάνω. Ο ποιητής, λοιπόν, κάνοντας έναν απολογισμό στο παρελθόν του διαπιστώνει ότι τελικά η ποίηση υπάρχει παντού στη ζωή των ανθρώπων, είτε κάποιος μπορεί να την αναγνωρίσει είτε όχι.

Η απάντηση ολοκληρώνεται με την προσωπική άποψη του κάθε μαθητή για τον ρόλο της ποίησης στην προσωπική του ζωή.

Άλλοι κειμενικοί δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- αντίθεση («πρώτη φορά» ≠ «χιλιοειπωμένα») κ.ά.

- ποικιλία ρηματικών χρόνων (συνδυασμός χρονικών βαθμίδων)

Δ1. Παραγωγή λόγου

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο, άρα, χρειάζεται τίτλος (σύντομος, εύστοχος, περιεκτικός, ευρηματικός).

Απαιτείται κυριαρχία της αναφορικής λειτουργίας του λόγου και χρήση λογικών μέσων πειθούς. Η αμεσότητα και η ζωντάνια στο ύφος του κειμένου επιτυγχάνεται με τη χρήση α΄ ενικού και πληθυντικού προσώπου, η αντικειμενικότητα της επιχειρηματολογίας επιτυγχάνεται με το γ΄ πρόσωπο.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Αφόρμηση από ένα γεγονός της επικαιρότητας

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ:

Α΄ ζητούμενο: Αναγνωστική εμπειρία των μαθητών

- Ο χρόνος που αφιερώνει ο καθένας.
- Το είδος των αναγνωσμάτων που επιλέγει.
- Ποιοι είναι οι παράγοντες που ενισχύουν ή περιορίζουν την ανάγνωση.
- Η ανάγνωση συμβάλλει στην κάλυψη συναισθηματικών αναγκών (κείμενο 1).
- Προάγει τη δημιουργικότητα του αναγνώστη (κείμενο 1).
- Ζωντανεύει την ιστορία και αποτελεί συνδετικό κρίκο που μας ενώνει με το παρελθόν (κείμενο 2).
- Οξύνεται ο νους και αναπτύσσεται η φαντασία (κείμενο 2).
- Μέσω του βιβλίου καταγράφονται τα επιστημονικά επιτεύγματα και αφήνουν το πνευματικό τους αποτύπωμα άνθρωποι των Γραμμάτων και των Τεχνών. (κείμενο 2).

Β΄ ζητούμενο: Ο ρόλος της ανάγνωσης στη διαχείριση του προσωπικού χρόνου

- Ευαισθητοποιεί κοινωνικά τον αναγνώστη και παρέχει κίνητρα για εθελοντική δράση.
- Είναι ένας πιστός φίλος, ένας πολύτιμος σύντροφος τις ώρες της μοναξιάς (κείμενο 1), η οποία σήμερα πιέζει την ύπαρξή μας. Αποτελεί μέσο γνήσιας ψυχαγωγίας και απόδρασης από την ανία.
- Λειτουργεί ως αντίβαρο στον εθισμό των νέων στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης καθώς και ως μέσο δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου (κείμενο 1).
- Αποτελεί μια χρονοβόρα διαδικασία, που συχνά δεν είναι τόσο ελκυστική δεδομένης της σύγχρονης πιεστικής πραγματικότητας, αλλά η προσφορά του βιβλίου είναι μεγαλύτερη από αυτό που στερεί (κείμενο 1).
- Ωθεί τον αναγνώστη να ασχοληθεί με τη δημιουργική γραφή.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Συνοψίζουμε όσα έχουμε αναπτύξει διατυπώνοντας ένα γενικό συμπέρασμα, μία θετική σκέψη για το ζήτημα που μας απασχολεί αναφορικά με το μέλλον. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν κάνουμε άλλες προτάσεις ή δε διατυπώνουμε άλλες κύριες ιδέες για το θέμα.

ΕΛΙΞ